

Fons documental de l'Arxiu de la Corona d'Aragó

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Arxiu de la Corona d'Aragó. C7 Almogàvers, 77. 08018 BARCELONA

Coordenades:

Latitud: 42.22243
Longitud: 1.89261
UTM Est (X): 408608
UTM Nord (Y): 4675066

Classificació

Número de fitxa 08903 - 194
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle X-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Observacions protecció: Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català, Disposició addicional primera, 4 "Es declara d'interès nacional la documentació recollida en l'Arxiu de la Corona d'Aragó".
Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español
dl., 11/10/1993 - 12:00
Data aprovació:
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ministerio de Educación y Cultura.
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía. OPC

Descripció

A l'ACA es conserva el fons de la Baronia Pinós i Mataplana que estava a Bagà, classificat en dos sub-fons: "diversos locals Bagà"; i "notarials sèrie Bagà". DIVERSOS LOCALES BAGÀ: Està dividit en quatre seccions: parroquial (volums i lligalls de segle XVI a XIX, inclou llibres sacramentals des del segle XVI), municipal (volums i lligalls segles XV-XIX), notarial de la parròquia (volums i lligalls segles XVII-XVIII) i diversos (Lligalls segles XIV-XVII). A més hi ha un fons amb 62 pergamins des del segle XIV. El fons NOTARIALS BAGÀ: hi ha llibres notarials i llibres municipals (inclou manuals i llibres notarials públics i eclesiàstics, llibres consolia i claviari des del segle XV, llibres de comptes i actes del consell de la vila des del XVI, 13 volums de la cort del batlle, 9 volums de contingut judicial). A més, a l'índex del Pare Ribera hi ha alguns documents sobre Bagà però que no procedeixen de l'Arxiu de Bagà, com un lligall de pergamins de la baronia procedent de l'Arxiu de La Pobla de Lillet. Aquesta documentació conté informació de tots els municipis del Berguedà que havien tingut alguna relació amb els Pinós, entre ells Sant Julià de Cerdanyola. Conserva informació referent a la parròquia de Cerdanyola des dels seus inicis al segle XI. També conté informació relacionada amb els Riembau, que tenien part del feu i el castell de Cerdanyola que depenia dels barons de Pinós i Mataplana, i es van unir amb els Saus de la Pobla de Lillet per casament amb Sibila de Saus (Serra i Vilaró, 1930: 455 del vol. I). El 8/5/1325 Pere Bernat de Riembau prestà sagrament i homenatge a l'abat del monestir de Sant Llorenç prop Bagà per la batllia i feu de Cerdanyola, rebent l'acte Guillem Bohigues, sagristà i notari del monestir; el 11/5/1361 va fer el mateix Cecília, muller de Ramon Riembau, que era de Vallcebre. Més tard, a mitjans del segle XV, els Riembau es van establir a La Pobla de Lillet, on eren batlles dependents dels barons de Pinós durant segles. D'altra banda es troba informació d'algunes cases de Cerdanyola, Sobirana el (1256), La Pomera (1307), Serraclara (1308), la Cortada (1379), Molí (1255) a diferent documentació de la baronia.

Història

El fons de Bagà dipositat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó procedeix dels antics Arxius municipal i parroquial de la Vila de Bagà. Des del segle XIV es troben anotacions destinades a mantenir els papers en bon estat, i al segle XVII es prenen disposicions per a la seva protecció i conservació. Durant les guerres dels segles XVII i XVIII es va perdre part de l'arxiu, principalment per un incendi l'any 1753 al temple. També les Guerres Carlines van afectar i van provocar la desaparició d'alguns llibres, així com durant la Guerra Civil del 1936-39. A partir del 1908, Mn. Joan Serra i Vilaró, comissionat a Bagà de l'Institut d'Estudis Catalans per tal de recuperar i inventariar l'arxiu, va realitzar una important tasca donant a conèixer l'arxiu amb la publicació de les "Baronies de Pinós i Mataplana" (SERRA VILARÓ). Amb l'estroncament de la línia dels Pinós al segle XVI, l'arxiu va ser repartit entre les diferents branques de la família, així quedà repartida una part entre els Alba (a Sevilla) i els Medinacelli (a Madrid), amb una petita part a l'arxiu del marquès de Barberà. En iniciar-se la Guerra Civil Espanyola l'any 1936, la Generalitat Republicana va organitzar un servei de protecció al patrimoni documental dirigit per Agustí Duràn i Sampere, director de l'Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona. Es va gestionar el trasllat de l'arxiu de Bagà per acollir-se al servei de protecció, essent traslladada una part a l'edifici de Ca l'Ardiaca de Barcelona, una altra a la Santa Cova de Manresa, i una altra part a Viladrau, seus de dipòsit del servei d'arxius. El 21 de gener de 1938 els documents dipositats a Manresa van ser traslladats al convent de Pedralbes on es trobaven els documents que s'havien dipositat a Ca l'Ardiaca a l'inici de la guerra. En finalitzar la guerra la documentació va ser traslladada a Ca l'Ardiaca, seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. En no ser reclamada la documentació per l'Ajuntament de Bagà en els terminis previstos, aquesta ha estat a l'Arxiu des de llavors. Actualment aquest és el fons local

més important dipositat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, tot i que manquen 25 volums dels 211 que va inventariar Serra Vilaró, i dels que es desconeix la localització.

Bibliografia

SERRA VILARÓ, J. (1908). Missió històrica a l'Arxiu de Bagà. Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. SERRA VILARÓ, J. (1930/1947/1950). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. 3 volums. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos. UDINA, F. (1986). Guia histórica y descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón. Ministerio de Cultura. Dirección General de Bellas Artes y Archivos.